

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 400 Lei. — Șase luni 200 Lei. — Trei luni 100 Lei. — Pentru străinătate un an 800 Lei. Pentru America 4 Dolari.

— Ziarul apare Marți și Vineră —

Prețul inserțiunilor: un șir peți 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrierile nefrancaie se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Religia și reforma învățământului

Guvernele, care s'au perindat până acum la cârmuirea Țării noastre, au înscris în programul lor reforma învățământului public. Guvernul trecut a făcut începutul cu legea învățământului primar, normal și particular.

Pe seama învățământului secundar a alăuit un proiect de lege, care a dat naștere multor discuții în cercurile specialiștilor, dar proiectul n'a trecut prin corpurile legiuitoare.

Actualul ministru al Instrucțiunii publice, dl. C. Petrovici are de gând să prezinte un proiect de lege al învățământului secundar.

E timpul suprem să se pună capăt babiloniei, care domină în școala secundară de azi, cu o lege învechită și necorespunzătoare împrejurărilor noastre actuale.

Învățământul public e de o covârșitoare importanță pentru viitorul Țării și al neamului. Dintre toate legile, aduse pentru consolidarea Țării nici una nu poate contribui în măsură atât de mare la formarea solidarității naționale și cetățenești ca un sistem unitar de învățământ.

De atâta ani așteptăm reforma învățământului secundar, care nu este o operă lesne de îndeplinit. Trăind într-o epocă de tranziție, reforma învățământului are să fie puntea peste epoca de tranziție spre timpuri normale de progres cultural și național.

În ziarele din capitală s'au publicat, în timpul din urmă, unele informații, relative la ideile conducătoare, depuse în proiectul de reformă școlară al dlui Petrovici.

Actualul ministru e profesor de filozofie și, înarmat de specialitatea sa, vrea să pună filozofia pe traseu unghiular la învățământului secundar. Este un aderent al sistemului școlar din Franța și din Italia, unde disciplinele filozofice domină învățământul, mai ales în cele trei clase superioare ale liceului.

Într-un învățământ «filozofic», religia e complet izgonită din clasele superioare, iar în clasele inferioare ar avea loc numai cinci ore și anume două ore în clasa primă și câte o singură oră în cl. II—IV.

Hotărât lucru, proiectul de reforma învățământului este o strașnică inovație în istoria școlii secundare dela noi.

Speam însă că proiectul dlui ministru Petrovici va avea să treacă printr-o rapidă revizuire până să devie lege.

Individul nu este o creație pe care Statul să o plăsmuească potrivit tiparelor sale. Școala e marele laborator intelectual

și spiritual, în care se formează cetățeanul de mâine. Îndrumarea spirituală e partea integrală și esențială a școlii. De aceea religia nu poate fi eliminată din școală, și locul ei nu l poate suplini nici filozofia, nici știința, cu atât mai puțin sportul și educația fizică, pentru care proiectul dlui Petrovici e de o lărgime cu adevărat mistică, într-un câmp vede trei ore la săptămână de fiecare clasă.

Pedagogii veritabili, teoreticieni și practici au stabilit că școala fără religie e ca o casă fără ferestre și un învățământ din care lipsește religia este ca un an din care lipsește primăvara.

Oare de această tratare merită să se învrednicească religia ortodoxă și credința strămoșească din partea generațiilor viitoare ale neamului nostru, care a isbutit în fine să-și realizeze idealul libertății și al integrității sale?

Răspundem hotărât; nu.

Bunurile spirituale, transmise din generație în generație nu pot găsi ușile închise ale nici unui așezământ public și mai puțin ale instituțiilor de creștere ale generațiilor viitoare.

În Țara noastră sunt creștini buni ortodocși, însă pe toate căile și cu toate mijloacele dorim să devenim un neam creștin și ortodox.

Statul, Biserica și Familia sunt obligate să colaboreze pentru ca bunurile credinței să devie proprietățile cele mai scumpe ale tuturor fiilor neamului nostru din toate vremile.

Religia este o forță atât de puternică și identificată cu instinctele nobile ale ființei umane, că nu stă în funcție de putere omenească să o stingă sau să o înăbușască.

Ea poate fi atârnată să ardă cu flacăra încălzitoare și luminătoare, prin crearea de condiții prielnice dar poate fi și oăcită, prin punerea de pedeci și prin condiții anormale.

Religia desvoltă puterile latente din adâncurile sufletului omenească și creează elanul pentru idealurile mântuitoare, potrivite cu menirea popoarelor.

De religie a rănită fărâșcă omului.

Pentru a și cunoaște rostul său în lume, omul are nevoie de o concepție corespunzătoare de viață.

Două căi se îmbeie fiecărui om spre cunoașterea rostului său. Una e calea indicată de filozofie, care necesită studiu și talent deosebit și alta e concepția religioasă a credinței prin biserică.

Dar pe când concepția filozofică, căștigată printr-o viață întreagă de studiu, de cele mai multe ori nu satisface în ma-

joritatea cazurilor nici pe filozofi, concepția religioasă e simplă și e accesibilă și celor mai umili și izbutește să satisfacă și pe cei mai distinși cugetători și capete filozofice.

Noua reformă a învățământului trebuie să ție seamă de aceste adevăruri categorice și indestructibile în lumea pedagogilor experți și a legistilor constructori, cari țin să nu se mai facă experimentări, când se tratează de opere mari, cum este consolidarea culturală și spirituală a popoarelor prin școală.

Școlile și universitățile au fost înființate pentru știința divinității. Azi se mai încearcă zadarnic să se elimineze Dumnezeu din imperiul său, al sufletului omenească.

Aceste încercări sunt postume tendințe vremii de azi, de aceea credem că reforma învățământului din Statul nostru național nu se va opri la aceste faze de experimentare.

Recunoaștem că învățământul religios n'a ținut pas cu cel secular, științific, dar e capabil de o reformă, potrivit cerințelor pedagogice și nevoilor vremii. Eliminarea lui de dragul sistemului francez nu este recomandabilă, într-o țară, care acum e în faza consolidării. În toată lumea e un curent puternic de revenire la catargele credinței creștine, iar școala nu poate deveni instituția de ostracizare a factorului religios.

Esența vremii trebuie cuprinsă în orice legiferare modernă, însă prin ea să nu se înăbușească recolta experienței de veacuri a sufletului neamului și să se distrugă conștiința istorică de creștini ortodocși.

Credința religioasă merge înaintea filozofiei și o fecundează. Cugetătorii profunzi sunt formați prin credință și concepțiile care arată rostul și valoarea adevărată a vieții se construiesc din cultul minții, îndrumate și iluminate de credința religioasă.

Iată pentru ce credem că proiectul de reformă școlară al Domnului ministru Petrovici trebuie să fie modificat radical, cuprinzând principiul religios moral ca bază.

Biserica și familia nu pot consimți să se distrugă caracterul creștin și ortodox al neamului nostru de dragul orgoliului științei și al filozofiei. Iconoclasmul n'au produs o muncă constructivă, ci au dărmănat comorile de veacuri ale credinței.

Iar iconoclasmul proiectului de reformă a învățământului, ce se prăgătește la Ministerul Instrucțiunii trebuie să întâmpine o legitimă împotrivire din partea celor ce nu aprobă apatia când se tratează de viitorul neamului și de renașterea lui morală.

Încă odată problema pascală

de Baron Gustav Bedeus.

Di profesor universitar, Dr. C. Chiricescu, în Nr. 71, a avut bunăvoința să dea atențiune articolului meu din Nr. 60 a. c. al «Telegrafului Român» asupra Paștilor.

Mai întâi constată, că după ce luna plină de primăvară, cea astronomică, în anul 1927 cade în 17 April, Paștile ar trebui — după hotărârea sinodului Niceean — să fie prăznuite în Duminică următoare, adică în 24 April; prin urmare, noi ortodocșii, ci romano catolicii și protestanții le țin greșit, serbându-le în 17 April.

Deci dsa crede, că eu voi renunța la afirmarea mea, că Sf. Sinod a procedat greșit, când — pentru a evita coincidența cu pasha evrească — a amânât Paștile pentru ziua de 24 April.

Sigur, ar trebui să renunț la această afirma-re, dacă Sf. Sinod ar fi așezat Paștile pe 24 April, anume, *pentru a le fixa astronomic* corect. Tocmai aceasta este ce recomandam și eu: luna plină și cu Paștile să nu mai fie fixate după învechitele și necorecte *clacuri lunare*, pe care nici sinodul Niceean nu le prescrie, dar nici nu mai pot fi folosite astăzi, în zilele astronomiei exacte.

Dar eu sânt informat, că și Sf. Sinod ar fi fixat Paștile pentru 1927 pe data greșită de 17 April, tocmai în înțelesul studiului din Dr. C. Chiricescu «Pascalia» (regret, că nu cunosc și lucrarea dsale «Așezarea Pascăliei în calendarul îndreptat») pe baza *clacurilor lunare*, și că *le-ar fi așezat apoi pe 24 April, exclusiv numai pentru a evita coincidența cu pasha evrească, ear nu de dragul unei date corecte astronomice*.

Căci dl Chiricescu zice la pag. 26 a «Pascăliei» dsale: Vedem, că 16 April 1927 (adecă luna plină «mede», luna plină greșită, socotită după ciclurile lunare) va cădea Sămbătă, *deci a doua zi este Duminică Paștilor*. Romano catolicii și protestanții își vor și serba Paștile în această Duminică, 17 April 1927, dar noi numai după 7 zile (24 April) spre a nu ni-le serba în aceeași zi cu evreii, căci și aceștia vor avea așanumita prima zi de Pasha (15 Nisan) în anul 1927 tot Duminică, 17 April.

Așadar Sf. Sinod nu numai că nu a procedat corect, dar a comis o dublă greșală, pentru că a așezat Paștile pe baza greșitelor cicluri lunare, înainte de terminul lor adevărat, apoi le-a mai și amânât, lucru pe care hotărârea sinodului Niceean nici nu-l admite.

2. A doua teză a dlui Chiricescu este: «Espedientul» propus de dsa în vederea fixării Paștilor, adecă: pentru a evita trecerea datei Paștilor peste granița fixată în Niceea (25 April), și când coincid cu pasha evrească, ele vor fi amânate *numai în cazul*, când prin aceasta nu cad mai târziu decât pe 25 April — expedientul acesta sigur ar fi mai mai avantajos, decât neorânduiala prăznuirii Paștilor înainte de terminul lor, cum fac în anul viitor (1927) romano-catolicii și protestanții.

În fața acestora eu dimpotrivă socotesc a fi egal de mare greșală a prăznui Paștile înainte sau după termin. Pentru cazul unei coincidențe a Paștilor ortodoxe cu pasha evrească și când la o amânare a celor dintâi data serbării lor nu cade după 25 April, dl Chiricescu propune tocmai greșala a doua.

3. Dl Chiricescu zice, că afară de acest «expedient» dsa a mai propus încă o altă modalitate, anume: de a se număra la data de astăzi cele 13 zile eliminate pe ocaziunea îndreptării calendarului; adecă, a așeza Paștile și pe mai departe tot după vechiul calendar.

Eu cred, că aceasta nu e cu puțință. Doar tocmai aceasta a fost justificarea îndreptării vechiului calendar, că equinoziul a fost fixat cu 13 zile în urmă, asemenea și luna plină abia după ce au trecut 5 zile, adecă *vechiul calendar a trebuit să fie îndreptat, tocmai pentru a putea prăznui Paștile la data lor cea adevărată*. Nu mai poate fi deci admisibil a fixa paștile după vechiul calendar greșit, iar nu după cel îndreptat.

4. Dl Chiricescu zice, că în «Pascălia» dsale susține strictă observare a hotărârii dela Niceea.

Eu susțin, că o strictă observare a acesteia pretinde, că Paștile să fie fixate după luna plină de primăvară corectă, *deci cea astronomică*, iar nu după greșitele cicluri lunare; iar amânarea Paștilor pe o altă zi (făcută cu scopul de a evita prăznuirea lor de odată cu pasha evrească)

este o călcare a acelei hotărâri, pentru că *aceasta nu orânduiește o astfel de amânare*.

5. Dl Chiricescu întreabă: Ce să facem, dacă lunile intercalate ale evreilor și alte meșteșuguri aduc cu sine, (în 1927 însă greșitele noastre cicluri lunare fac, că Paștile creștinești să cadă deja pe luna plină, adecă pe pasha evrească) că pasha evrească nu se serbează chiar în ziua unei pline, ci împreună cu Paștile noastre?

Părerea mea este: Împrejurarea că evreii *astăzi* nu și serbează pasha totdeauna la luna plină ci și după ea, așa că din când în când coincide cu Paștile noastre, aceasta împrejurare nu ne poate împiedeca, de a ni le prăznui în adevărata lor zi.

Ori, să ne orientăm oare după toate schimbările calendarului israelit? Pentru noi este normativ numai *anul în care a murit Iisus*. Învierea a răzut atunci pe ziua de după luna plină, de primăvară și de atunci și noi trebuie, să prăznim Paștile totdeauna în ziua aceea, ori serbează în aceeași zi — în mod greșit — și evreii pasha lor, ori nu. Aceasta este în vigoare până ce biserica creștină va fixa data prăznuirii învierii după calendarul de azi.

6. Dl Chiricescu observă, că în «Pascălia» dsale însuși a adăugat că stă în puterea Sf. Sinod, să hotărască o altă modalitate, decât cea recomandată de dsa. Aceasta este o concesiune extrem de apreciazabilă.

Eu înțeleg pe deplin, că *domnia sa* ca profesor de teologie ortodoxă a trebuit să năzuiască a se ține cât s'a putut de modalitățile vechi, dar recunoaște, că Sf. Sinod este în drept a face vreo schimbare mai radicală.

Pentru aceea și cred eu, că tocmai din observările dsale din acel articol pot constata, că nici dsa nu dorește, să fie păstrate acelea cicluri lunare incorecte, dacă ele sunt în contradicție cu luna plină de primăvară, *astronomică*, și dacă pe baza lor (a ciclurilor lunare) Paștile s'ar serba — ca la romano catolici și protestanți în anul proxim — *înainte de termin*. Dar dsa poate conștii și la ceea, ca ele să nu fie prăznuite nici după termin, chiar dacă ar conda cu cele evrești.

Noi trebuie să ne prăznim Paștile după pasha numă a anulul morții lui Hristos, adecă după luna plină de primăvară, iar nu după pasha fiecăruia an.

7. Este greșit, că eu aș fi propus, ca Paștile să nu fie prăznuite între 22 Martie și 25 April. De fapt eu am propus, ca ele să fie fixate pe o săptămână sau pe o zi, dar în cuprinsul acelor granițe, adecă între 22 Martie și 25 April.

Propunerea aceasta a primit-o și Liga Națiunilor în sedința din Septembrie și acum se adresează tuturor autorităților bisericești, pentru a conștii la fixarea Paștilor pe o dată hotărâtă, după ce mai întâi a întrebat, dacă au vre-o obiecțiune împotriva acestei fixări a Paștilor.

Din nici o parte nu a fost ridicată nici o obiecțiune. În special Patriarhatul ecumenic în Constantinopol a făcut următoarea declarație referitoare la reforma calendarului, propusă de Liga Națiunilor, în înțelesul căreia între altele, și Paștile ar fi stabilizate: «Reformele acestea de fapt fac calendarul mai acceptabil și mai convenabil pentru comerț, industrie și în general pentru societate, cu atât mai mult, că ele nu greșesc nimic împotriva principiilor dogmatice și canonice. Patriarhatul ecumenic în consonanță cu hotărârea congresului panortodox din anul 1923 preferă mai ales un calendar, care fixează Paștile pe o Duminică, care să corespundă adevăratei Duminici a învierii Domnului».

Hotărârea aceasta a conferinței panortodoxe a primit-o și Sf. Sinod al bisericii române.

N'ar trebui deci să fie nici dl Chiricescu mai ecumenic decât Patriarhatul ecumenic, congresul panortodox și decât Sf. Sinod al bisericii române.

8. Dl Chiricescu cere argumente, pentru ce anume ar trebui schimbată hotărârea Niceeană?

Eu am amintit aceasta motivare, tot așa și Patriarhatul ecumenic în scrisoarea de mai sus, precum și conferința calendaristică interortodoxă au declarat: Noi toți dorim ca ziua Paștilor să fie ținută în adevărata zi a învierii Domnului (după calendarul de astăzi, iar nu după cel evreesc). Sigur, aceasta este o motivare suficientă, că marele praznic să fie ținut în *ziua cea adevărată*, iar nu într-o oarecare zi după calen-

darul foarte particular al evreilor (lună intercalată). Mai trebuie încă vre-o motivare, pentru ce vrem noi, să nu mai prăznim Paștile la un termen greșit? Calendarul israelitean este determinat de cătră lună și soare, iar al nostru *numai de cătră soare*. Într'adevăr, oare dl Chiricescu nu voește, să se lase de calendarul evreesc lunar-solar și oare nu voește, ca Paștile să fie prăznuite în adevărata lor zi?

9. Dl Chiricescu greșește, când crede, că acceptarea anului 33 ca an al învierii Domnului este întemeiată pe aceea, că era noastră — din cauza fixării greșite de către Dionisie Exiguul — începe cu trei ani mai târziu, adecă anul nostru 30 este de fapt 33. Dimpotrivă, toate dovezile istorice mărturisesc, că Iisus nu a murit în anul 30 ci 33 — socotind acești amândoi ani după Dionisie Exiguul, adecă după era noastră de azi — pentru aceea trebuie, să prăznim Paștile în ziua de după luna plină de primăvară a anului 33 (car nu 30) adecă la 3 April după calendarul iulian îndreptat, iar dacă ziua aceasta nu este Duminică, atunci în Duminică ce urmează. (În cazul când Liga Națiunilor va primi calendarul meu: la 7 April, pentru că după acest calendar ziua învierii a avut tocmai data aceasta.)

10. În sfârșit trebuie să repet, că în primul meu articol eu nu am îndrăznit să fac vre-un reproș Sfântului Sinod — după cum s'ar putea concluda din răspunsul dlui Chiricescu — că pentru anul 1927 a fixat greșit Paștile, ci eu am zis numai, că aceasta s'a făcut așa numai pentru a lăsa hotărârea finală asupra regulării Paștilor în seama apropiat lui sinod ecumenic din Alexandria, iar până atunci bine înțeles a rămas pe lângă cele vechi.

În senzul celor desfășurate, închei expunerile mele în speranță că Biserica ortodoxă a Statului nostru va decide să propună Sinodului ecumenic ce se va ține la Alexandria să reglementeze data Paștilor pe Duminică după luna plină cea astronomică, după echinocziu, fără considerare la o eventuală coincidență în pasha evrească. Tot odată Sinodul ecumenic să binevoască, potrivit recucerii Ligei națiunilor, să răspundă ca data Paștilor să fie așezată pe ziua adevărată a învierii Domnului după calendarul îndreptat, adecă în 3 April sau în Duminică proximă. În caz că se acceptă calendarul reformei. Paștile să fie fixate pe 7 April, cse va trebui să fie totdeauna o zi de Duminică.

Instalarea de protopop

Duminica trecută, la 31 Octomvrie a. c. s'a făcut instalarea de protopop la Sighișoara. P. O. D. Emilian Stoica, fost protopop al Coahalmului, a luat în primire oficiul protopopesc, asistând la aceasta consilierii arhiepiscopesci Tr. Scorobet, în calitate de comisar. Serbarea instalării a avut loc în biserica din Sighișoara, unde comisarul și noul protopop împreună cu pr. Romul Doctor adm. protop. și Const. Medrea, profesor de religie, au slujit sfânta liturgie. Erau de față o mulțime de credincioși din Sighișoara, reprezentanții autorităților publice.

La sfârșitul sfintei liturghii comisarul arhiepiscopesc din fața altarului a arătat rostul venirii sale și a dat cetera singheliei, prin care I. P. S. Mitropolit Nicolae instutue pe noul protopop. P. O. Emilian Stoica rostește apoi o cuvântare în care cuprinde programul său de activitate pe teren religios, cultural și social. Cheamă la colaborare pe toți oamenii de bine și făgăduiește că nu-și va da odihnă până ce nu va înălța biserica ortodoxă din loc și din protopopiat la nivelul cerut de nevoile vremii.

Nu lipsește din vorbirea de program nici arătarea raportului față de confesiunile creștine din localitate, cari mulțumită privilegiilor și condițiilor prielnice din trecut, și au creat instituții la nivelul progresului modern. Încetarea privilegiilor trecute și egalitatea de drepturi între confesiuni, deschide calea progresului și pentru biserica noastră avizată în trecut la o muncă de păstrare și de conservare, iar acum la dezvoltarea așezămintelor vieții religioase și culturale. Noul protopop a fost viu felicitat din partea tuturor, iar din partea parchienilor a fost asigurat de președintele consiliului parohial de toată dragostea credincioșilor.

A urmat un banchet în restaurantul otelului «Steaua», la care au participat 40 persoane. Dl prefect Ioan Popa a toastat, asigurând pe

noul protopop de sprinjal său pentru biserică și instituțiile ei, reprezentanții confesiunilor, ai orașului și ai instituțiilor publice.

Seria toastelor o a încheiat protopopul Emilian Stoica, scoțând la iveală că în calitate de reprezentant al I. P. S. Mitropolit Nicolae, va încadra ideile și îndemnul de regenerare pornite de la centrul arhiepiscopesc în activitatea sa în toate domeniile vieții, iar manifestările vieții locale le va canaliza spre alvia vicii morale din arhidieceză și din întreaga Biserică noastră ortodoxă.

De venirea pâr. Em. Stoica în fruntea acestui protopiat se leagă mari speranțe și i dorim succes să le poată realiza.

Uniunea intelectuală Română

Chemare

Dela Dna Alexandrina Gr. Cantacuzino primim următoarele:

Rimul civilizației vremii de acum nu este numai al unei țări, ci al lumii întregi. Mijloacele contemporane de propagare ale gândirii au suferit spațiile, apropiind distanțele. Trăim în vremuri de creație a unui spirit de civilizație universală întemeiată pe individualități naționale.

Uniunea intelectuală română încearcă să organizeze întâlnirea intelectualilor români și străini, prin vizite la noi și în străinătate, conferințe, articole, creări de instituții culturale în capitală și provincie.

Fînd în legătură directă cu Federația uniunilor intelectuale, va lua contact cu fruntașii fiecărei țări, la congresele anuale ce se țin succesiv în capitalele europene. Astfel, va înlesni cunoașterea directă a intelectualilor între ei și va pregăti, într-o sferă mai largă, prezentarea gândirii universale păturilor mai mari ale societății noastre, precum și înfișșarea cugetării românești peste hotare.

Uniunea intelectuală română apelează la întreaga intelectualitate a țării, pentru a conlucra la importanta acțiune începută, înscrind-se între membrii săi.

Inscrierile se primesc la «Ideea Europeană», Str. Paris Nr. 1 București.

Comitetul de patronaj: Președintă de Onoare M. Sa Regina Maria a României; Membrii: I. P. S. Sa Patriarhul Miron Cristea al României, I. P. S. Sa Mitropolitul Sucu al Bălului. Doamnele: Sabina Cantacuzino, Elena Văcărescu, Aice Voinescu, Adela Xenopol. Domnii: Gr. Antipa, C. C. Bacalbașa, I. Brătescu-Voinăști, V. Brăncuș, G. Buzdugan, Dr. I. Cantacuzino, Ovid Densușianu, Dem. I. Dobrescu, I. G. Duca, George Enescu, General Găvănescu, Octavian G. Ga, Paul Gorie, D. Gosti, N. Iorga, Prof. Dr. G. Marinescu, S. Mehedintzi, Istrate Micescu, Iacob Negruzzi, P. P. Negulescu, I. Nistor, M. Oromolu, V. Părvan, Ion Petrovici, Ștefan Popescu, Sextil Pușcariu, Mihail Sadoveanu, I. Simionescu, Jean Steriade, T. Stoescu, N. Titulescu, Al. Tzigara Samurcaș.

Comitetul de acțiune: Domnii: C. Rădulescu-Motru, Dragomir Hurmuzescu, G. Țițeica, G. Mironescu, C. Hamangiu, G. Tașcă, Mircea Djuvara, Principele Brăncoveanu-Basaraș, N. Dănuș, Al. Hodos, C. Beldie. Doamnele: Calypso Botez, Ioana Ghica, Zoe Caribol.

Biroul: Președintă: Alexandrina Gr. Cantacuzino; secretari generali: Ion Pilat, Emil Riegler; secretar: Lia Dobrescu; casier: I. Lugoianu.

Serbarea culturii românești în Basarabia

Ultimele trei zile din Octombrie 1926, petrecute la Chișinău și Orhei, vor rămâne înscrise cu litere neșterse în sufletele tuturor participanților la înălțătoarea solemnitate a culturii românești în Basarabia.

În 29 Oct. s'au făcut inaugurarea activității Asociației (Astrei) în Basarabia și sfîșțirea noului local la Chișinău în ființa de față a numeroșilor intelectuali din localitate, din București, din Cluj și alte locuri.

Inaugurarea s'a început cu serviciul divin, săvîrșit în 29 Oct. în localul Asociației, de I. P. S. Sa Arhiepiscopul Gurie cu întreg clerul catedral. După serviciul divin, au urmat

cuvîntările îndelung ovacionate ale: I. P. S. Sale Arhiepiscopului Basarabiei, Gurie și ale domnilor: V. Goldiș, ministru, prof. O. Ghibu, O. Halippa ș. a.

S'au constituit apoi secțiile culturale ale «Astrei» basarabene.

Și astfel s'a împlinit cererea fraților basarabeni ca Asociațiunea să treacă din Ardeal și peste plaiurile de peste Prut și să contribuie tot mai mult la răspîndirea culturii naționale în mijlocul poporului românesc de pretutindeni.

Basarabienii au făgăduit, prin rostul celor mai distinși reprezentanți ai provinciei lor, că, muncind cu dragoste, vor da întreg concursul ca întreprinderea culturală, pornită acum, să înflorească și să dea roadele cele mai folositoare țării și neamului.

Infiorată

Mamei

de dorul copilului pribeag se trezi mama. În fe-reastră-l fără obloane îl băteau zorile doadată cu vecinul poștar. Il aducea scrisoarea băiatului plecat în cele țări străine.

Luă scrisoarea prin geamul spart și așezându-se pe vatră o puse pe poală și o mîngăie cu degetele bătătoare, grîndu-i:

«Cum mă doare inima că nu știu ce-mi grădește copilul meu; doar nu cunosc taina slovei și nici bătrînul nu o știe deslegă». Și oftă din balerile inimii.

Bătrînul se trezi la vorba ofiță și văzînd scrisoarea o povăluiră cu blîndețe:

«Să chemăm pe Zaharie din vecini! Ei ne va citi slova, iar noi dumeriți ne vom stîmpăra arsura dorului după copil!»

— «Pentruce să-l mai stîngerim dela tărul lui? Și cine știe dacă Zaharie va fi în stare să-mi desprindă de pe hîrtie vorba copilului meu? Voi pune însă scrisoarea în sân și cu ea lîngă inima mea voi săpa harnică alături de tine, toată ziua până în apusul soarelui. Deseară după ce va coborî lîniștea nopții în sat, ne vom așeza pe prîspă în karea steluilor mute și acolo voi despătura în poală hîrtia scrisă de copilul nostru. Și vom înțelege taina slovei mătires, doar freamătul teiului bătrîn din răsăritul casei nî-o va șopti, izvorul guraliv din umbra teiului nî-o va cânta în urechi și din grădina luceafărului nî-o va vesti ingerii cerului.

— «Nu știu ce-l cu inima mea de nu-și găsește odihnă! Plînge și rîde. Plînge de dor și rîde de bucuria copilului învîfat. Îmi era suflulul întunecat. Scrisoarea necitită îl luminează și simt că azi la saapă voi cânta, voi cânta să înveslesc tot câmpul...»

Z. Sandu.

Întregire

Ca întregire la raportul nostru publicat în nrul trecut mai amintim că, din incidentul sîrbătorii prof. D. Comșa au sosit depeși și resp. scrisori felicitare dela: P. S. L. Episcopii Ciorogariu, Ioan și Triteanu, Miniștrii G. Trancu Iași I. Lăpădatu, Dr. I. Lupăș și Bucșan, sub-secretar de stat, N. Iorga, I. D. Ștefănescu, Dr. I. Russu, în numele Astrei Dr. N. Vecerdea, consilier la curtea de casație, Insp. gen. V. Popa, colonel Ilicuș, prof. S. Medean, I. Duma și Dr. O. Popovici, arh. Morușca, familia Floașiu, Dir. gen. Schullerus, Dr. Jikell, fam. Dr. Krall, Dr. Révész, Dr. B. Speck, Dr. Birescu, preotul N. Cărpinișan, învățătorii văli de sus a Murășului Insp. școlar P. Giura, sub. rev. Chirca și mulți alții.

Ulterior au sosit depeși și resp. scrisori dela miniștrii Oct. Goga, și Dr. A. Lăpădatu—Cluj în numele Acad. Rom.

Din «Biblioteca Bunului Pastor» se găsesc la Administrația Revistei teologice:

Nr. 13. «La cine ne vom duce?» de Dr. Gr. Cristescu, profesor.

Nr. 14. «La tîpă dreaptă» de Nicolae Colan, profesor.

INFORMAȚIUNI

Biblie română pentru orbi. Societatea ort. națională a femeilor române din Cluj a luat inițiativa de a imprima o biblie română cu litere reliefate, pe seama orbilor, sistemul «Braille». Lucrarea se pregătește în tipografia Institutului de orbi din Cluj. Fiecare orb din țară va putea cere această sfîntă carte, ca să-i fie călăuză a căduătoare de mîngăiere și lumină în întunerecul vieții. De aceea, inițiativa societății femeilor este dintre cele mai laudabile.

Primul sat de coloniști macedo-români s'a inaugurat Duminecă. Saul, căruia i s'a dat numele de Frașari, se găsește la 18 kilometri de Silistra.

Pentru popor. A apărut în Chișinău Basarabiei *Cuvântul Moldovenesc*, gazeta săptămînală cu învățături și știri din toată lumea. Deși tipărită pentru trebuințele poporului moldovenesc din Basarabia, — gazeta poate fi citită de știutorii de carte și din celelalte țări ale țării întregi. Director al ziarului este dl O. Ghibu redactorii dnii Iorgu Tudor și Mihal Minicună. Abonamentul 80 de lei pe jumătate de an. Adresa: Chișinău, strada Mihai Viteazul Nr. 50. — Dorim Cuvîntului Moldovenesc spor la muncă și lungă viață.

Edison și nemurirea. Toma Edison, marele inventator, care înainte cu 16 ani declarase într'un senzațional interviu, că nu crede în nemurirea sufletului și în viață după moarte, acum a făcut, unui raportor dela ziarul Forum, o declarație tocmai contrară. Din toate faptele științifice vădite, zice Edison, trebuie să tragem încheierea că există un *dîncolo* în senzul teologiei. Este dovedit că materia nu poate fi distrusă, și este un lucru potrivit minții sănătoase, a admite că puterile spirituale ar putea fi distruse. Edison consideră pe Hristos ca pe cea mai înaltă personalitate în istoria omenirii și crede, că marii fondatori de religii au înăruit destinul genului omenesc mai intens decît toți bărbaii de stat și decît toți învățații.

Convocare. Adunarea generală a *stapurilor* ardeleni, pentru a se constitui într'o societate, care se cuprindă pe toți apicultorii români din țară, se ține în Sibiu, Marja la 9 Noemvrie (după sîrb. Arh. Mihail și Gavri) 1926, în sala mare a prefecturii județene. În 8 Noemvrie va fi «seara de cunoștință» la hotelul Bonfert.

Distincție. Culegătorul tipograf Ioan Pinciu din tipografia noastră arhidiecezană a fost distins din partea Camerei de industrie și comerț din Brașov cu o diplomă și un premiu de Lei 2500, pentru serviciul credincios și neîntrerupt prestat în timp de 47 ani în această branșă. Diploma și premiul i-au fost predate prin conducătorul tipografiei G. Poponea în mod sîrbătoresc, în prezența întregului personal al tipografiei, «aducându-i felicitări pentru această distincție. Sîrbătoritul mulțumește în prima linie lui Dumnezeu, care l-a învîdnedit până acum cu deplină sănătate, apoi dlui G. Poponea pentru cuvintele adresate, și colegilor pentru felicitări.

D.

Impotriva evreilor. Studenții creștini dela școala politehnică din Budapesta au izgonit dela cursuri pe colegii lor evrei. Ministrul instrucțiunii a declarat că va închide toate școlile superioare din Ungaria, dacă se continuă agitațiile împotriva evreimii.

ȘTIRI LOCALE

Concerta. Maestrul violonist, *George Enescu*, va da Marja și Mercuri, în 9 și 10 a. c. două mari concerta de vioară, în sala dela Unicum. Programul conține bucăți alese din celebri compozitori ai lumii. Publicul sibian va avea rarul prilej, să asculte muzica unui artist al cărui renume a trecut de mult peste hotarele țării sale. Bilete se găsesc la Librăria Săteanului. Începutul concertelor la ora 9 seara.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, dar cu alipire cătră Reuniune, a colectat vornicul opsețelor Ioan Imbăruș dela nuntașii tinerilor Eugenia Chidu și Petru Simtion, culegător-tipograf, suma de Lei 300. Nași au fost dna și dl Ioan Marcu. — Pentru primos mulțămeste **Comitetul.**

Cununie. Dșoara Eugenia Chidu și Petru Simtion, culegător-tipograf și-au serbat cununia religioasă Duminecă în 31 Oct. a. c. Felicitări!

Nr. 9106

(112) 1—3

Concurs

In scopul conferirii de stipendii și ajutoare pe anul 1927 din fundațiunea «Andronic»:

- I. Pentru învățăceii de orice meserie,
- II. Pentru sodalii, deveniți atari în decursul anului 1926,
- III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se escrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Extras din matricula botezaților;
2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinților;
3. Atestat familiar despre familia părinților concurenților ori, fiind ei căsătorii, despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câți prunci minorenți sânt în familie, câți cercează școala și câți mai sânt la meserie.

Indrăpțiți a petiționa sânt numai români ortodocși născuți în arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu și în eparhia Vadului, Feleacului și Clujului.

În special au să dovedească:

I. Învățăceii

- a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;
- b) că au cercetat școala populară ori altă școală superioară;
- c) că au încheiat contractul cu maestrul și contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);
- d) adevărul dela maestrul despre sporul ce-l arată în măiestrie, despre diligența și purtarea morală; vidimată de catihetel sau parohul local.

Contractul trebuie aceluși la cerere în original, sau în copie autentică.

II. Sodalii

- a) că au terminat anii de învățare, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale;
- b) că au purtare bună și fac spor mulțumitor, ceea ce vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adevărul dela maestrul.

III. Sodalii cari sânt în condițiuni de a deveni măestri

- a) să aibă certificat dela maestrul;
- b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de cală, ceea ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela maestrul la cari au lucrat;
- c) în cerere să arete anume locul unde voiesc să se așeze ca măestri, ce fel de mijloace mai are pentru a începe meseria pe socoteala lor;
- d) să dovedească cu atestatul dela oficiul parohial, că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se cere, ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie, adresate Consiliului arhiepiscopiei ort. române din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1926.

Cererile neinstruite în regulă și cele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, la 1 Noembrie 1926.

Consiliul arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu

Prefectura Județului Sibiu Serviciul financiar.

Nr. 9613/926.

(113) 1—3

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 2 Decembrie 1926 la ora 9 dimineața se va ține licitație publică cu ofertele sigilate la această Prefectură, strada Șaguna Nr. 10, pentru aprovizionarea Prefecturii cu materialele și utilitățile de birou (imprimare, rechizite de scris, hârtie, cerneală etc.) necesare birourilor sale în cursul anului 1927, precum și pentru tipărirea «Monitorului județan» pentru acelaș an, pe lângă condițiunile următoare:

1. Licitațiunea se va ține prin oferte prezentate la plicuri închise și sigilate însoțite de o recieșă de vârsarea la casieria administrației financiare a sumei de 10 la sută din prețul ma-

terialelor resp. lucrărilor pentru cari concurează, în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra contabilității publice.

2. Suproferite nu se primesc.

3. Ofertele se vor depune la prefectură cel mai târziu până la 2 Decembrie a. c. la ora 9 dimineața, când va avea loc deschiderea lor în ședință publică.

4. Căetul cu sarcinile detaliate se poate vedea în orele oficiale (8—13) la prefectură, biroul serviciului financiar.

Sibiu, la 30 Octombrie 1926.

Dr. Comșa
prefect

Popa Nartea
șef-contabil

Nr. 638/1926

(109) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Velt, protopopiatul Târnava, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B pentru întregirea venitelor preoției dela stat, și anume:

1. Casă cu 3 încăperi și bucătărie și un alt intravilan cu grădină, șură și grajd, ambele în mărime de 1015 st. □.

2. Sesi-ne parohială veche 8 jug. 800 st. □ și din reforma agra 11 jug. 314 st. □.

3. O vie de 340 st. □, pășune și iemne de foc, un anumit cvant.

4. Dela fiecare familie câte 2 zile de lucru (clacă) și stola obisnuită.

Concurenții să și înainteze rugărilor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în Cetatea de baltă în termenul arătat, având a se prezenta cu șirea protopopului concernent în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta și a face cunoștință cu poporul.

Cetatea de baltă, 18 Octombrie 1926.

Oficiul protopresbiterial ortodox român al tractului Târnava în înțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Todoran,
protopop.

Nr. 806/1926

(105) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Vădenii-mari, protopopiatul Făgăraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B, congrua dela stat, folosirea progăzei și două jugăre eclesie pământ arabil.

Concurenții au a-și înainta cererile conform normelor în vigoare, în termenul dat subsemnatului oficiu protopopesc și până în 8 zile înainte de alegere să se prezenteze poporului în biserică spre a cânta sau a celebra și cuvânta.

Făgăraș, la 8 Oct. 1926.

În înțelegere cu consiliul parohial.

Oficiul protopopesc:
Nicolae Borzea,
protopop.

Ad. Nr. 735

(108) 3—3

Concurs

Venerabilul Consiliu Arhiepiscopesc cu ordinul Nr. 6955/1926 încuviințând cererea preotului Pantelimon Națes, parohul Perșanilor, pentru instituirea unui capelan, cum jure succesoris, publicăm concurs, pentru întregirea acestui post, cu termen de 30 zile dela întâia publicare în «Telegraful Român».

Venitele împreunate cu acest post sânt: 1. Jumătate din toate venitele parohului, 2. Jumătate din sesia parohială, circa 6 jug. fânat.

3. Dotațiunea dela stat; iar până când acest post va fi recunoscut din partea statului, viitorul capelan va primi echivalentul salariului dela actualul paroh.

Concurenții să și înainteze cererile, cu toate documentele trebuitoare, în termenul deschis, oficiului nostru, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică spre a cânta sau celebra și a cuvânta.

Șercaia, 6 Octombrie 1926.

Oficiul protopopesc ort. rom. Olțul.

Vasile Stăneanu,
protopop.

A apărut și se vinde în **Librăria Arhiepiscopănească, Sibiu**

Calendarul Bunului Creștin

(Vechiul Calendar arhiepiscopănesc)

pe anul 1927

Cuprinde bogată materie, cu multe chipuri

Conținutul acestui Calendar este următorul: Izvorul înțelepciunii. Însemnări din 1926. Poveste arabă. Intru slăvirea țării, de M. Sa Regina. Iertare (versuri). † V. Stroescu. Zici una, faci alta. Icoane din țara sfântă. Fel de fel: 1. Din gândirile R-ginei. — 2. Cu apă din Iordan. — 3. Mărturisire. — 4. Păstorul înțelept. — 5. Slujbele religioase. — 6. Puterea vinului. — 7. Relele bșnului. — 8. Doi păstori. — 9. Cântarea copiilor. — 10. Sfaturi bune. — Biserica, măicuța (versuri). Muntele Athos. Moștele sf. Dumitru. — Colindă o-tăsească. Corabia lui Noe. Nouă religie în India. Se închină la idoli. După sfatul diavolului. Puterea jertfei. Cântec de stea. Eparhiile bis. ortodoxe. Giume. — Anunțuri diferite.

Chioară: Mihai, Principe moștenitor. Principele Nicolae, Mitropolitul Nicolae al Ardealului. Mitropolitul Vasile dela Ierusalim. În apele Bosforului. Biserica Sf. Sofia. Golgota. Sf. Mormânt. Peatra Ungerii. Izvorul Sf. Fecioare. Muntele Moria. Mos-heia lui Omar. Vila Mitropolitană. Iconostasul catedralei, Sibiu. Strada mitropoliei. Nunta din Cana Galileii. —

În celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; Însemnarea târgurilor, întocmite după luni, ș. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu Șematismul bisericii ortodoxe române din Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu, cu «Evidența» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catihetice și învățători, — și altă ediție fără Șematism.

Prețul: Ediția cu Șematism 50 Lei, — fără Șematism 20 Lei.

Plus porto postal Lei 10, și sânt a se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, se dă rabat